

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

HATÁROZATOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2007. február 26.)

a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 30. cikke (1) bekezdése hatályának az angliai, skóciai és walesi villamosenergia- és gázszolgáltatásra való kiterjesztéséről

(az értesítés a C(2007) 559. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2007/141/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

mivel:

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁽¹⁾ és különösen annak 30. cikke (4) és (6) bekezdésére,

tekintettel az Egyesült Királyság által 2006. október 24-én e-mailben benyújtott, és ugyanezen a napon kelt faxban megerősített kérelmére, valamint a Bizottság szolgálata által 2006. november 17-én e-mailben kért, és az Egyesült Királyság által 2006. november 27-én e-mailben benyújtott kiegészítő információkra,

tekintettel a független nemzeti hatóság, azaz az *Office of the Gas and Electricity Markets* (a gáz és villamos áram piacát szabályozó brit hatóság) (OFGEM) következtetéseire, miszerint a 2004/17/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételek teljesülnek,

- (1) A 2004/17/EK irányelv 30. cikke előírja, hogy az irányelvben említett bármely tevékenység folytatására irányuló szerződések nem tartozhatnak ezen irányelv hatálya alá, ha abban a tagállamban, ahol a szerződést teljesítik, a tevékenység közvetlen módon ki van téve a versenynek olyan piacokon, amelyekre a belépés nem korlátozott. A versenynek való közvetlen kitettséget objektív szempontok alapján kell értékelni, figyelembe véve az érintett ágazat egyedi jellemzőit. A piaci belépés akkor minősül szabadnak, ha a tagállam végrehajtotta és alkalmazta az adott ágazatot vagy annak egy részét megnyitó, megfelelő közösségi jogszabályokat.
- (2) E jogszabályokat a 2004/17/EK irányelv XI. melléklete tartalmazza, amely irányelv a villamosenergia-ágazat tekintetében a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁽²⁾ hivatkozik. A 96/92/EK irányelv helyébe a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁾ lépett, amely még nyitottabbá teszi a piacot. A gázágazat tekintetében a XI. melléklet a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló,

⁽²⁾ HL L 27., 1997.1.30., 20. o.

⁽¹⁾ HL L 134., 2004.4.30., 1. o. A legutóbb a 2006/97/EK tanácsi irányelvvél (HL L 363., 2006.12.20., 107. o.) módosított irányelv.

⁽³⁾ HL L 176., 2003.7.15., 37. o. A legutóbb a 2006/653/EK bizottsági határozattal (HL L 270., 2006.9.29., 72. o.) módosított irányelv.

1998. június 22-i 98/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁽⁴⁾ említi. A 98/30/EK irányelv helyébe a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁵⁾ lépett, amely előírja a piac nyitottabbá tételét.

- (3) A 2004/17/EK irányelv 62. cikkének (2) bekezdése értelmében az említett irányelv szolgáltatásnyújtásra irányuló tervpályázatokra irányadó szabályokról szóló III. címe nem vonatkozik az érintett tagállamban olyan tevékenység végzésére szervezett tervpályázatokra, amelynél bizottsági határozat állapította meg a 30. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságát, vagy amelynek vonatkozásában az említett bekezdés ugyanazon cikk (4) bekezdésének második vagy harmadik albekezdése, illetve (5) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében alkalmazhatónak minősül.
- (4) Az Egyesült Királyság által benyújtott kérelem az angliai, skóciai és walesi nagy- és kiskereskedelmi villamosenergia- és gázszolgáltatásra vonatkozik. A némi hasonlóság ellenére, az egyes termékek jellemzői – különösen a nagyon korlátozott helyettesíthetőség – miatt indokolt egyetlen „energiapiac” helyett két különböző termékpiacról, azaz gázpiacról és villamosenergia-piacról beszélni.
- (5) Tekintettel az e kérelem által érintett három földrajzi terület villamosenergia-piacainak egységes jegyeire, valamint az Egyesült Királyság és a Közösség egyéb hálózatai közötti csatlakozások korlátozott kapacitására⁽⁶⁾, Angliát, Skóciát és Walest kell a 2004/17/EK irányelv 30. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek értékelése tekintetében az érintett villamosenergia-piacot alkotónak tekinteni. A gáz tekintetében azt is meg kell állapítani, hogy Nagy-Britannia jelenti az érintett földrajzi piacot, mivel – ahogyan azt a *British Office of Fair Trade* (Brit Tisztességes Kereskedelem Hivatala) megjegyezte – ez jelenti a gáz kereskedelmi rendszerének határát: bár a Bacton-Zeebrugge rendszerösszekötőn keresztül folyik gázkereskedelem a kontinentális Európával, az értékesített mennyiség viszonylag kicsi. Ugyanez érvényes Nagy-Britannia és Észak-Írország (nem tartozik e határozat hatálya alá), valamint az Ír Köztársaság közötti kereskedelem mennyiségére. E következtetések összhangban vannak a Bizottság által a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek benyújtott „Jelentés a belső gáz- és villamosenergia-piac létrehozása terén elért haladásról” (a tovább-

biakban: a 2005-ös jelentés) című közlemény⁽⁷⁾ következő megállapításával: „a gáz- és villamosenergia-piacok az EU-ban gazdasági értelemben továbbra is nemzeti piacként működnek”.

- (6) Ez – és az e határozatban szereplő többi – értékelés kizárólag a 2004/71/EK irányelv alkalmazásában, és a versenyszabályok alkalmazásának sérelme nélkül készült.
- (7) A villamos energia tekintetében az Egyesült Királyság a 96/92/EK irányelv mellett a 2003/54/EK irányelvet is végrehajtotta és alkalmazza. A gáz tekintetében az Egyesült Királyság a 98/30/EK irányelv mellett a 2003/55/EK irányelvet is végrehajtotta. Ebből következően – és a 30. cikk (3) bekezdésének első albekezdésével összhangban – a piaca való belépés nem tekinthető korlátozottnak sem a villamos energia, sem a gáz tekintetében.
- (8) A versenynek való közvetlen kitétséget több mutató alapján kell értékelni, amelyek közül önmagában egyik sem döntő jellegű. A 2005-ös jelentésben a Bizottság megállapította, hogy „sok nemzeti piac az ipar nagyfokú koncentrációját mutatja, ami gátolja a hatékony verseny kifejlődését”⁽⁸⁾. Következésképpen a Bizottság úgy ítélte meg, hogy „a nemzeti piacokon folyó verseny egyik fokmérője a három legnagyobb termelő (villamos energia) és nagybani szolgáltató (gáz) teljes piaci részesedése”⁽⁹⁾. A legutolsó rendelkezésre álló információk szerint a három legnagyobb villamosenergia-termelő összesített piaci részesedése a teljes termelés 39 %-a⁽¹⁰⁾, míg a három legnagyobb gázszolgáltató összesített piaci részesedése a nagykereskedelmi piacon 36 %⁽¹¹⁾. Mindkét szintet kellően alacsonynak kell tekinteni, és ezeket a versenynek való közvetlen kitétségek jeleként kell figyelembe venni.
- (9) A verseny tekintetében szintén megfelelő mutató a likviditás mértéke, mivel a villamosenergia- és gázszolgáltatás terén zajló verseny feltételeit nagymértékben befolyásolja a nagykereskedelmi piacot jellemző likviditás. Az Egyesült Királyságban a villamos energia nagykereskedelmi piaca bilaterális kereskedelmi piacként jellemezhető, ahol az ügyletek közvetítők útján zajlanak. Több mint egy energiátözsde létezik, azonban az UKPX volumene a legnagyobb. A nagykereskedelmi piac elsődleges szereplői közé tartoznak a termelési kapacitást előállítók; a termelési kapacitás körülbelül 70 %-át 8 vállalat állítja elő. Az

⁽⁷⁾ COM(2005) 568 végleges, 2005.11.15.

⁽⁸⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽⁹⁾ Vö. 2005-ös jelentés, 7. o.

⁽¹⁰⁾ Lásd: A Bizottság személyzeti munkadokumentuma, a 2005-ös jelentés technikai melléklete, SEC(2005) 1448, 44. oldal, 4.1. táblázat. A továbbiakban: technikai melléklet.

⁽¹¹⁾ Technikai melléklet, 5.1. táblázat.

⁽⁴⁾ HL L 204., 1998.7.21., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 176., 2003.7.15., 57. o.

⁽⁶⁾ A villamos energia esetében a csúcsterhelés hozzávetőlegesen 4 %-a.

Egyesült Királyság esetében az energia többszöri megvásárlása és értékesítése a felhasznált mennyiségnek körülbelül háromszorosát teszi ki⁽¹²⁾. Az ilyen mértékű likviditást kielégítőnek kell értékelni, azaz ez a mutató egy jól működő és versenyképes nagykereskedelmi piacra utal. A gázágazat esetében a többszöri megvásárlást és értékesítést kielégítőnek kell tekinteni, mivel a teljes felhasználás két-háromszorosát teszi ki⁽¹³⁾. A kiskereskedelmi szinten szintén megfelelő számú szereplő van jelen, mivel hat fő szolgáltató tevékenykedik a háztartási piacon, és további vállalatok aktívak a nagy felhasználók ágazatában⁽¹⁴⁾. A gázpiacon szintén elegendő számú aktív résztvevő van jelen, és e piacot a következőképpen lehet jellemezni: „Az (Egyesült Királyság) gázpiacán a verseny jelentős mértékű, a nagykereskedelemben 10 vállalat vesz részt tevékenyen. A villamos áram esetében a belföldi szállítási piacon a többséget 6 vállalat jelenti... (amelyek közül)... öt új belépő a gázszolgáltatás piacán. A nagy felhasználók, amelyek közé sok jelentős olajvállalat tartozik, közvetlenül a nagykereskedelmi piacon vásárolnak.”⁽¹⁵⁾. Ezeket a tényezőket tehát a versenynek való közvetlen kitettség mutatójaként kell értékelni.

- (10) További mutatóknak kell tekinteni a kiegyenlítő piacok mechanizmusait is a termelés és a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi piacok vonatkozásában egyaránt. Valójában „minden olyan piaci résztvevő, akinek nehézségbe ütközik termelési portfólióját megrendelőjének arcúta-hoz igazítani, a kiegyenlítő energia átviteli rendszerüzemeltetők által meghatározott eladási ára és a túltermelés e piaci résztvevő által kifizetett visszavásárlási ára közötti különbség miatt költségekkel számolhat. Ezeket az árakat a szabályozó hatóság közvetlenül kiróhatja az átviteli rendszerüzemeltetőkre; illetve olyan piaci alapú mechanizmus által rögzülhetnek, amelyek keretében az árakat a termelésüket felfelé vagy lefelé szabályozni kívánó egyéb termelők ajánlatai határozzák meg. (...) A kisebb piaci szereplők számára a legnagyobb nehézséget az átviteli rendszerüzemeltetőktől való felvásárlási ár és az eladási ár közötti számottevő különbség fennállásának kockázatát jelenti. Ez több tagállamban is előfordul, és várhatóan hátrányosan érinti a verseny alakulását. A nagy árkülönbség azt is jelentheti, hogy a csupán egy-két ipari termelő által uralt kiegyenlítő piacon nem kielégítő a verseny szintje. Ezeket a problémákat tovább súlyosbíthatja, ha a hálózati felhasználók helyzetüket nem tudják a valós időhöz igazítani.”⁽¹⁶⁾. A BETTA (*British Electricity Trading and Transmission Arrangements*, Brit Villamosenergia-kereskedelmi és -átviteli Megállapodások) bevezetése óta Anglia, Skócia és Wales egységes kiegyenlítő piaccá váltak. E piac legfontosabb jellemzői (piaci alapú árképzés, félóránkénti „kapuzás” és viszonylag kis árkülönbségek) okán e piac a versenynek való közvetlen

kitettség mutatójának tekintendő. Hasonlóan a gáz esetében, a kiegyenlítő árakat az átviteli rendszerüzemeltető által működtetett piaci mechanizmusok alapján számítják ki. Az egyenlőtlenségeket naponta kiegyenlítik, és rendszerint nincs jelentős különbség a vételi ár és az eladási ár között. E hátrányos megkülönböztetéstől mentes mechanizmus nem jelent akadályt a szolgáltatók számára.

- (11) Tekintettel az érintett termékek (a villamos energia és gáz) tulajdonságaira és a megfelelő kiváltó termék vagy szolgáltatás hiányára, a villamosenergia- és gázpiacon zajló verseny értékelése során az árverseny és az árképzés szerepe fokozatosan nő. A szolgáltatót váltó fogyasztók száma az árverseny természetes fokmérője, és mint ilyen, közvetlenül „a verseny hatékonyságának természetes jelzője. Ha kevés fogyasztó vált, valószínűleg gond van a piac működésével, még ha a hagyományos szolgáltatóval folytatandó újratárgyalás lehetőségéből eredő hasznokat nem is lenne szabad figyelmen kívül hagyni.”⁽¹⁷⁾. Emellett „a végfelhasználókra vonatkozó szabályozott árak kulcsszerepet játszanak a fogyasztói magatartás alakulásában. (...) Noha az átmeneti időszakban indokolt az ellenőrzések fenntartása, ezek az ellenőrzések a befektetési igény mutatkozásával egyre nagyobb arányú torzulást okoznak”⁽¹⁸⁾.
- (12) Az Egyesült Királyságban a villamosenergia-felhasználók három kategóriájának – a nagy és kiemelten nagy ipari felhasználók, az iparban és az üzletben tevékenykedő kis- és középvállalkozások, illetve a mikrovállalkozások és háztartási fogyasztók – váltási aránya az első két csoport esetében meghaladja a 70 %-ot, míg az utolsó kategóriában megközelíti az 50 %-ot⁽¹⁹⁾, és a végfelhasználókra vonatkozó árak kontrollja 2002-ben megszűnt⁽²⁰⁾. A gáz esetében a felhasználók három kategóriájának – a nagy és kiemelten nagy ipari felhasználók, ideértve az erőműveket, az iparban és az üzletben tevékenykedő kis- és középvállalkozásokat, illetve a mikrovállalkozásokat és háztartási fogyasztókat – váltási aránya az első két csoport esetében meghaladja a 70 %-ot, míg az utolsó kategóriában megközelíti az 50 %-ot⁽²¹⁾. A végfelhasználókra vonatkozóan az árak kontrollja 2002-ben megszűnt. Az egyesült királyságbeli helyzet a váltás és a végfelhasználói árak ellenőrzése tekintetében kielégítő, és a versenynek való közvetlen kitettség mutatójának tekintendő.

⁽¹²⁾ Lásd a gáz- és villamosenergia-piacokon megvalósuló versenyre vonatkozó ágazati felmérésről szóló előzetes jelentést (a továbbiakban: előzetes jelentés). 42. ábra, 113. o.

⁽¹³⁾ Előzetes jelentés, 64. pont, 25. o.

⁽¹⁴⁾ Technikai melléklet, 177. o.

⁽¹⁵⁾ Technikai melléklet, 178. o.

⁽¹⁶⁾ Technikai melléklet, 67–68. o.

⁽¹⁷⁾ 2005-ös jelentés, 9. o.

⁽¹⁸⁾ Technikai melléklet, 17. o.

⁽¹⁹⁾ 2005-ös jelentés, 10. o.

⁽²⁰⁾ Technikai melléklet, 177. o.

⁽²¹⁾ 2005-ös jelentés, 10. o.

- (13) Tekintettel e mutatókra, és az ágazat általános angliai, skóciai és walesi helyzetére – különösen arra, hogy a hálózatok függetlenné váltak a termeléstől/ellátástól és arra, hogy a hálózati csatlakozásra hatékony szabályozás vonatkozik –, amely az Egyesült Királyság által benyújtott információkból, a 2005-ös jelentésből és annak technikai mellékletéből, valamint az előzetes jelentésből rajzolódik ki, a versenynek való közvetlen kitettségre vonatkozó, a 2004/17/EK irányelv 30. cikkének (1) bekezdésében megállapított feltétele az angliai, skóciai és a walesi villamosenergia- és gázszolgáltatás tekintetében teljesítettnek tekintendő. A fenti (7) preambulumbekkezdésben említettek szerint a piacra való korlátlan belépés másik feltétele teljesítettnek tekinthető. Következésképpen a 2004/17/EK irányelv nem alkalmazható abban az esetben, ha az ajánlatkérők a szerződést az e földrajzi területeken a villamosenergia-termelés és/vagy gáztermelés értékesítésének lehetővé tétele céljából ítélik oda, illetve ha az ajánlatkérők ugyanezekben a területeken történő tevékenység elvégzésére tervpályázatot hirdetnek. Emlékeztetni kell arra, hogy más tevékenységek gyakorlása – mint például a villamosenergia- és gázszolgáltatás – céljára odaítélt szerződések továbbra is a 2004/17/EK irányelv rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak.
- (14) E határozat alapját az Egyesült Királyság által benyújtott információk, a 2005-ös jelentés és a jelentés technikai mellékletében foglaltak alapján 2006 novemberében fennálló jogi és ténybeli helyzet képezi. E határozat felülvizsgálható, amennyiben a jogi vagy ténybeli helyzetben beálló jelentős változások miatt a 2004/17/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételek nem teljesülnek.

- (15) Az e határozatban említett intézkedések összhangban vannak a közbeszerzési tanácsadó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2004/17/EK irányelv nem alkalmazható az ajánlatkérő felek által odaítélt, és Angliában, Skóciában és Walesben villamosenergia- és/vagy gázszolgáltatásra feljogosító szerződésekre.

2. cikk

E határozat alapját az Egyesült Királyság által benyújtott információk, a 2005-ös jelentés és a jelentés technikai mellékletében foglaltak alapján 2006 novemberében fennálló jogi és ténybeli helyzet képezi. E határozat felülvizsgálható, amennyiben a 2004/17/EK irányelv 30. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételek már nem teljesülnek.

3. cikk

E határozat címzettje Nagy Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága.

Kelt Brüsszelben, 2007. február 26-án.

a Bizottság részéről
Charlie McCREEVY
a Bizottság tagja